

**Звіт директора Дергачівського будинку дитячої та юнацької творчості
Дергачівської міської ради Харківської області
за 2022/2023 навчальний рік**

У 2022/2023 навчальному році освітній процес у Дергачівському будинку дитячої та юнацької творчості Дергачівської міської ради Харківської області було призупинено. Директор Дергачівського БДЮТ здійснював координаційну роботу щодо виховної роботи в закладах освіти громади.

**Аналіз системи виховної роботи та підсумки участі здобувачів освіти в
заходах національно- патріотичного та громадянського спрямування у
2022/2023 навчальному році**

У червні 2022 року Міністерством освіти і науки була затверджена Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України (далі – Концепція) та заходи щодо її реалізації до 2025 року. Цим документом визначено стратегію цілеспрямованого процесу виховання дітей та молоді, яка реалізується шляхом комплексної співпраці, закладів освіти з органами влади, громадськими об'єднаннями та іншими інститутціями.

Відповідно до Концепції метою національно-патріотичного виховання є становлення самодостатнього громадянина-патріота України, гуманіста і демократа, готового до виконання громадянських і конституційних обов'язків, до успадкування духовних і культурних надбань українського народу, досягнення високої культури взаємин, формування активної громадянської позиції, утвердження національної ідентичності громадян на основі духовно-моральних цінностей Українського народу, національної самобутності.

Національно-патріотичне виховання дітей в закладах освіти громади має випереджувальний характер, ґрунтується на духовно-моральних засадах, відповідає віковим і сенситивним періодам розвитку й особистісним характеристикам дітей. В умовах війни найбільш актуальними складовими національно-патріотичного виховання є:

- громадянсько-патріотичне;
- духовно-моральне;
- військово-патріотичне;
- екологічне.

Система роботи закладів освіти Дергачівської міської ради націлена на формування нового громадянина-патріота, який діє на основі національних та європейських цінностей. Відповідно до Концепції національно-патріотичне виховання в закладах освіти громади реалізується через систему таких виховних завдань:

- утвердження в свідомості і почуттях особистості патріотичних цінностей, переконань і поваги до культурного та історичного минулого України;
- виховання поваги до Конституції України, законів України, державної символіки;
- підвищення престижу військової служби, культивування ставлення до військовослужбовця як до захисника України, героя;
- усвідомлення взаємозв'язку між індивідуальною свободою, правами людини та її патріотичною відповідальністю;
- сприяння набуттю патріотичного досвіду на основі готовності до участі в процесах державотворення, вміння визначати форми та способи своєї участі в життєдіяльності громадянського суспільства, спілкуватися з соціальними інститутами, органами влади, спроможності дотримуватись законів та захищати права людини, готовності взяти на себе відповідальність, здатності розв'язувати конфлікти відповідно до демократичних принципів;
- виховання екологічної культури особистості, усвідомлення себе частиною природи, почуття відповідальності за неї як за національне багатство, основи життя на землі;
- формування толерантного ставлення до інших народів, культур і традицій;
- утвердження гуманістичної моральності як базової основи громадянського суспільства;
- культивування кращих рис української ментальності – працелюбності, свободи, справедливості, доброти, чесності, відповідального ставлення до природи;
- формування мовленнєвої культури;
- спонукання зростаючої особистості до активної протидії українофобству, аморальності, сепаратизму, шовінізму, фашизму;
- розвиток духовності і моральності у суспільстві, утвердження традиційних сімейних цінностей.

Формування ціннісних орієнтирів і громадянської самосвідомості школярів здійснювалось на прикладах героїчної боротьби Українського народу за самовизначення і творення власної держави від княжої доби до російсько-української війни. Керуючись Концепцією в закладах освіти проводилась низка заходів:

1. Залучення молодших школярів до роботи в позаурочний час за темами:

- мій родовід;
- моя сім'я в історії рідного міста/села;
- моє місто/село в історії моєї країни;
- національні традиції;
- народні промисли;
- національні герої;
- моя Батьківщина - Україна (державні символи, державні свята);
- Україна на карті світу.

2. Проведення виховних годин у формі:

- онлайн зустрічей з волонтерами, учасниками антитерористичної операції, операції об'єднаних сил та російсько-української війни;
- дистанційних майстер-класів за участю дітей та батьків з виготовлення сувенірів для бійців Збройних Сил України та об'єднаних сил;
- онлайн лекцій-бесід, у тому числі із залученням представників громадських об'єднань, щодо необхідності дотримання у повсякденному житті демократичних принципів.

3. Реалізація виховних проєктів:

- «Рідний край, де ми живемо, Україною зовемо», «Я і моя родина – казковий дивосвіт»;
- «Моя маленька батьківщина» (презентація виставки творчих робіт дітей та батьків за творами українських дитячих письменників).

4. Застосування в урочний та позаурочний час українських народних ігор з дітьми різних вікових категорій (дистанційно).

5. Залучення школярів до участі у заходах Всеукраїнського, обласного рівня.

6. Активізація практики волонтерської роботи здобувачів освіти.

7. Проведення тематичних інформаційних годин спілкування, годин-роздумів, бесід тощо.
8. Написання листів, виготовлення оберегів тощо для учасників бойових дій.
9. Проведення виставок малюнків, плакатів, газет, фоторепортажів, творчих робіт тощо на патріотичну тематику.
10. Проведення конкурсів проєктів, авторських творів (поезії та прози, малюнків та плакатів, фото- та відеоматеріалів) тощо.

Також проводились тижні правової освіти, спеціальні уроки, конкурси з відзначення Дня української писемності та мови, Всеукраїнського місячника шкільної бібліотеки «Виховуємо громадянина - патріота України».

Системна робота щодо військово-патріотичного виховання була спрямована на підготовку підростаючого покоління до оволодіння початковою військовою підготовкою, формування психологічної, фізичної та морально-духовної готовності до служби в армії. Робота у цьому напрямі проводилась спільними зусиллями закладів освіти з органами влади, сім'єю, громадськими об'єднаннями, представниками Збройних Сил України, волонтерами.

Відповідно до Концепції проводились такі заходи:

- проведення в онлайн режимі тематичних конкурсів, вікторин, змагань серед учнів старшої школи, спрямованих на формування готовності стати на захист незалежності України та подальшої служби в Збройних Силах України;
- залучення військовослужбовців ЗСУ, учасників АТО, ООС і бойових дій російсько-української війни до проведення годин спілкування в онлайн режимі ;
- участь у проведенні онлайн вікторин Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»);
- проведення з дітьми безстрокових благодійних акцій «Ми разом» (спрямована на допомогу пораненим військовим) та «З вірою в серці» (спрямована на підтримку захисників нашої країни та їхніх родин, медичних працівників і волонтерів, які працюють в зоні бойових дій), мітингу-реквієму на вшанування Героїв Небесної Сотні, зустрічей з воїнами - учасниками АТО та ООС «В родинному колі»;

- проведення тематичних заходів, присвячених Дню захисників та захисниць України (14 жовтня), Дню Гідності та Свободи (21 листопада); Дню пам'яті Героїв Крут (29 січня), Дню Героїв Небесної Сотні (20 лютого), Дню українського добровольця (14 березня) тощо.
- проведення літературних заходів за участю ветеранів АТО/ООС та російсько-української війни з авторами книг про збройну агресію РФ;
- онлайн зустрічі з особами, які перебували у полоні на тимчасово окупованих територіях, в рамках акції «Бранці Кремля».

Зокрема, в закладах освіти громади проводилися урочисті лінійки, тематичні виховні години, уроки мужності, конференції, проекти, екскурсії, флешмоби, акції, конкурси, виставки дитячих малюнків, фотовиставки, створено відеопрезентації та відеопривітання. На жаль, заходи через воєнні дії на території нашої громади було проведено у дистанційному режимі. Заслуговує на увагу ряд онлан заходів

До Дня Державного Прапора України та Дня незалежності України заклади освіти розмістили вітальні листівки на офіційних сайтах та сторінках у соціальній мережі Facebook, провели виставки дитячих малюнків «Україна-Батьківщина. Я її мала частина».

З нагоди Дня захисників і захисниць та Дня українського козацтва Управлінням освіти, культури, молоді та спорту Дергачівської міської ради Харківської області та Дергачівський будинок дитячої та юнацької творчості Дергачівської міської ради Харківської області була проведена Акції для дітей та учнівської молоді «Воїни-герої, уклін вам до землі», до Дня Збройних Сил України у ЗЗСО були проведені години спілкування та тематичні заходи «За Україну, за її волю, за честь, за славу, за народ!»; уроки мужності на теми: «Україна – мати. Вмій її захищати», «Мужність і відвага крізь покоління», «Берегиня чи амазонка? Жіноче обличчя війни»; флешмоб «З любов'ю у серці – на захист України», «Любіть Україну завжди»; створювали відеопрезентації та відеопривітання. Хвилиною мовчання учасники заходів згадали захисників

Батьківщини, що полягли боронячи рубежі України, склали подяку воїнам, що зараз зі зброєю в руках стоять на варті миру.

Заклади освіти громади долучилися до проведення Національного уроку пам'яті, приуроченого до роковин трагедії в Бабиному Яру. Також з учасниками освітнього процесу було проведено уроки пам'яті, виховні заходи та бесіди, переглянуто цикл соціальних роликів про жителів України, що рятували євреїв від Голокосту. Заходи проходили з використанням онлайн-платформи «Червона точка пам'яті», що підготовлена Меморіальним центром Голокосту «Бабин Яр».

У закладах освіти було проведено онлайн-заходи до Дня пам'яті жертв Голодоморів. Зокрема, учасники освітнього процесу долучилися до загальноукраїнської акції «Засвіти свічку».... Також було проведено уроки-реквієми «Голод 33-го – біль душі і пам'ять серця»...., перегляд відео спогадів очевидців та художніх фільмів про Голодомор 1932-1933 років.

Не менш важливим у формуванні національної свідомості та становленні громадянської позиції є відзначення Дня української писемності та мови, з нагоди якого учасники освітнього процесу взяли участь у XXIII Всеукраїнському радіодиктанті національної єдності – 2022, у III Всеукраїнському відкритому марафоні з української мови імені Петра Яцика.

Велику роль у вихованні морально-етичних якостей учнів та вихованців та закладів освіти відіграє відзначення релігійних свят Свято Покрови Божої Матері, Різдво Христове, Великдень. Крім традиційних заходів (виховних годин і бесід) діти беруть участь у виставках, конкурсах, волонтерських акціях, майстер-класах з виготовлення писанок, крашанок, оберегів, вивчають історію та традиції цих свят.

Усі заклади освіти беруть участь у заходах до Всесвітнього дня вишиванки, в межах якого діти вивчають історію українського одягу, вишиті символи та їх значення, беруть участь у онлайн майстер-класах з вишивки, мережки тощо.

Учнівська молодь Дергачівщини бере активну участь у заходах в рамках Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»).

Важливою складовою національно-патріотичного та громадянського виховання є музейна робота. Діяльність Шкільного художнього музею та Кімнати бойової слави КЗ «Дергачівський ліцей № 2» є прикладом результативної, наполегливої виховної роботи. Так екскурсоводи музею стали переможцями обласного етапу Всеукраїнського конкурсу екскурсоводів музеїв закладів освіти «Край, в якому я живу».

Учнівська молодь закладів освіти громади є активними учасниками і переможцями конкурсів, акцій та конференцій: Всеукраїнської філософської історико-краєзнавчої конференції учнівської молоді «Пізнай себе, свій рід, свій нарід», Всеукраїнської краєзнавчої експедиції учнівської молоді «Моя Батьківщина – Україна», обласної акції учнівської та студентської молоді «Слобожанські дзвони Перемоги», Підсумкової краєзнавчої конференції «Духовні витоки моєї Дергачівщини».

Молодь Дергачівщини взяла активну участь у Всеукраїнській добродійній акції на підтримку наших Героїв на передовій «Новорічна листівка на передову», що проводилась з метою аби підняти бойовий дух українських військових на передовій у новорічні свята. Листівка Калашник Марини, учениці КЗ «Безруківський ліцей», вихованки Дергачівського БДЮТ стала переможницею всеукраїнського етапу Акції. Найкращі вітальні листівки з усіх регіонів України (листівку Калашник Марини було відібрано від Харківського регіону) було видано та повернуто для підписання дітьми та молоддю у регіонах з метою відправки воїнам на передову.

Також з метою підтримки наших Героїв на передовій, в громаді проходила добродійна акція «Новорічні вітання на передову». Діти та молодь Дергачівщини для наших незламних героїв, що перебувають нині на передовій та боронять нашу громаду, підготували вітальні листівки, новорічні сувеніри, подарунки, теплі речі, шкарпетки, вив'язані власноруч, смаколики, чай та

багато іншого. Всі посилки, бандеролі, листи, які надійшли з різних куточків України, де нині вимушено знаходяться наші земляки, вирушили на передову. Новорічні подарунки та листівки зі щирими словами вдячності, підтримки, гордості й пошани нагадали нашим Героям про рідних та близьких, про власну домівку.

Учнівська молодь закладів освіти Дергачівської міської ради долучилася до акції «Яким я бачу майбутнє України після перемоги», що започаткована Державною службою якості освіти України.

Акція проходила з метою подяки захисникам України та підтримки їх морально-психологічного стану в місцях проведення активних бойових дій. Близько сотні творчих робіт було передано підрозділам Збройних сил України, що виконують бойові завдання на сході та півдні держави, захищають її суверенітет і територіальну цілісність.

Заслуговує на увагу територіальний національно-патріотичний проєкт «За покликом серця», який знайшов відгук у душах та серцях молоді Дергачівщини. У рамках проєкту збирали матеріали, які містять спогади воїнів АТО та учасників бойових дій, встановлювали імена загиблих, поширювали досвід роботи волонтерів, висвітлювали працю медичних працівників у військових шпиталях. Під час пошукової роботи юні краєзнавці працювали за такими напрямками: створення пошукових творчих робіт «Від першої особи», «Повертайся живим», «Волонтери: пліч-о-пліч із захисниками України», «Благородні серця», «Життя – мов спалах», брали участь у фотоконкурсі за номінаціями «Хоробрі серця», «Фронтний щоденник», «Волонтер – це стан душі», «Благородні серця», «Блокпост пам'яті», у поетичному конкурсі «Моя душа переливається у слово», у конкурсах дитячих малюнків «Я кличу МИР в мою країну!» та «Ми – українці!».

У 2022/2023 навчальному році продовжилася робота щодо залучення учнів до науково-дослідницької діяльності, а саме: участі в інтелектуальних конкурсах, Малій академії наук України.

Проведено I етап Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН України, який проведений в дистанційному режимі. На розгляд журі було 4 науково-дослідницькі роботи з 4 закладів освіти громади. Переможцями в 3 наукових відділеннях стали 3 учні у 3 секціях:

- I місце - ЖОВТОБРЮХ Дар'я Ігорівна, учениця 11-го класу Комунального закладу «Дергачівський ліцей №2» Дергачівської міської ради Харківської області;

- II місце - ВОРОНА Кирило Євгенович, учень 11-го класу Комунального закладу «Дергачівський ліцей № 1 імені Данила Бакуменка» Дергачівської міської ради Харківської області;

- II місце - ШКЛЯРУК Дар'я Олександрівна, учениця 9-го класу Комунального закладу «Козачолопанський ліцей» Дергачівської міської ради Харківської області.

У II (обласному етапі) конкурсу-захисту Дергачівську громаду представляла учениця 11-го класу Комунального закладу «Дергачівський ліцей №2» Дергачівської міської ради Харківської області - ЖОВТОБРЮХ Дар'я Ігорівна, яка виборола I місце (секція: «Журналістика»).

У листопаді 2022 року було проведено II етап XIII Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка серед учнів та XXIII Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика. Конкурс проходив у дистанційному режимі.

У Конкурсі взяли участь 47 учнів з 10-ти закладів загальної середньої освіти Дергачівської територіальної громади. Переможцями стали 26 учнів ЗЗСО, з них здобули I місце – 7 учнів, II – 10 учнів, III – 9 учнів.

На III (обласний) етап конкурсу були подані роботи 5-ти учнів закладів освіти громади (КЗ «Дергачівський ліцей № 1 імені Данила Бакуменка», КЗ «Дергачівський ліцей № 2» (3 роботи), КЗ «Цупівська гімназія»).

У II етапі XXIII Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика учасниками були 24 учні з 11-ти закладів загальної середньої освіти Дергачівської територіальної громади, всього переможців – 9, з них посіли I місце – 3 учня, II – 4 учн, III – 2 учня.

Для участі у III (обласному) етапі конкурсу було подано 3 роботи учнів-переможців II етапу з 3 закладів освіти громади (КЗ «Дергачівський ліцей № 3», КЗ «Прудянський ліцей», Дергачівська початкова школа №1).

У жовтні 2022 року в онлайн-режимі був проведений територіальний етап обласного фестивалю ораторського мистецтва, присвячений 300-річчю від дня народження Григорія Савича Сковороди, за темою «Пізнай себе, свій рід, свій нарід, свою землю – і ти побачиш шлях у життя» серед учнів 10-11 класів ЗЗСО Дергачівської міської ради. Абсолютним переможцем територіального етапу фестивалю став учень 11 класу КЗ «Слатинський ліцей», який виборов звання лауреата обласного етапу фестивалю.

Педагоги закладів освіти Дергачівської міської ради взяли активну участь у III Міжнародному конкурсі для вчителів закладів загальної середньої освіти України та освітніх установ української діаспори «Українознавчі пріоритети освітнього процесу» шість педагогів стали переможцями Конкурсу:

- Булавіна Людмила Іванівна вчителька Комунального закладу «Дергачівський ліцей №3» Дергачівської міської ради Харківської області - I місце;
- Кантемир Людмила Миколаївна заступниця директора з виховної роботи Комунального закладу «Дергачівський ліцей №3» Дергачівської міської ради Харківської області – I місце;

- Оробченко Аліна Миколаївна вчителька української мови та літератури Комунальний заклад «Прудянський ліцей» Дергачівської міської ради Харківської області – I місце;
- Рябовол Олена Михайлівна вчителька Комунального закладу «Дергачівський ліцей №3» Дергачівської міської ради Харківської області – I місце;
- Калиниченко Оксана Олександрівна вчителька української мови та літератури Комунального закладу «Дергачівський ліцей №2» Дергачівської міської ради Харківської області – II місце;
- Свічкарь Вікторія Іванівна вчителька початкових класів Комунального закладу «Дергачівський ліцей №3» Дергачівської міської ради Харківської області – III місце.